

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 608/2021-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou A. K. JUDr. Nováčková s. r. o., Mandľová 28, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Zdenko Nováček, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 13/2018 z 27. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 13/2018 z 27. mája 2021 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 13/2018 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 13/2018 z 27. mája 2021 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
4. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **j e** Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 13/2018 z 27. mája 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 209 564,80 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ kúpnu zmluvou z 8. októbra 1999 v znení jej dodatku č. 1 z 8. marca 2002 kúpil byt, vklad vlastníckeho práva ku ktorému v prospech sťažovateľa bol povolený rozhodnutím príslušnej Správy katastra č. V-7664/1999 z 31. mája 2006. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vydaným v konaní pod sp. zn. 15 Co 416/2009, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 162/2006 z 9. októbra 2009, bolo určené, že vlastníkom predmetného bytu je iná osoba, ktorá ho nadobudla ešte pred povolením vkladu v prospech sťažovateľa právoplatným uznesením Okresného súdu Malacky č. k. 14 Er 456/2002-139 z 22. apríla 2004 o schválení príklepu udeleného na exekučnej dražbe.

3. Sťažovateľ podal žalobu proti Slovenskej republike, v mene ktorej konal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚGKaK SR“), o náhradu škody v sume 115 091,99 eur s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom, keď pre omeškanie príslušnej Správy katastra nebolo na sťažovateľa prevedené vlastnícke právo k predmetnému bytu. O žalobe sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 294/2013-311 z 13. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým bol čiastočne potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 50 C 191/2009-238 v znení opravného uznesenia z 3. apríla 2013 tak, že žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 115 091,99 eur s príslušenstvom. Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky konajúci za žalovanú podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť založil výlučne na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že žalovaná prípustnosť podaného dovolania

vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP. V nadväznosti na to konštatoval, že krajský súd sa nezaoberal zásadnou odvolacou námietkou, ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci, preto dospel k záveru o arbitrárnosti rozsudku krajského súdu a existencii vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, rozsudok krajského súdu zrušil a namietanou vadou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa už nezaoberal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že najvyšší súd štyri a pol roka od právoplatnosti rozsudku krajského súdu napadnutým uznesením porušil jeho označené práva tým, že arbitrárne zasiahol do už nastolenej právnej istoty sťažovateľa neakceptovateľným spôsobom (ktorá bola nastolená po 8 rokoch od začiatku konania), čím má podľa názoru sťažovateľa zároveň dochádzať aj k porušovaniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pokiaľ ide o záver najvyššieho súdu o arbitrárnosti rozsudku krajského súdu z dôvodu, že sa nezaoberal najvyšším súdom identifikovanou odvolacou námietkou spočívajúcou v neplatnosti kúpnej zmluvy, sťažovateľ považuje tento záver najvyššieho súdu za nepravdivý s poukazom na bod 20 odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Vyslovuje názor, že nedostatok kúpnej zmluvy bol odstránený v časových súvislostiach skôr, než príslušná správa katastra rozhodla, teda kúpna zmluva sa stala perfektnou doručením jej dodatku č. 1 z 8. marca 2002. Keďže príslušná správa katastra o návrhu na vklad nerozhodla včas v zákonnej lehote (apríl 2002), sťažovateľovi vznikla škoda v príčinnej súvislosti s takýmto nezákonným postupom orgánu verejnej moci, pretože predmetný byt bol dotknutý exekúciou majetku predávajúceho, ktorá začala 22. mája 2002.

5. Sťažovateľ ďalej poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci *Sutyaznik proti Rusku*, č. 8269/02, § 38, v ktorom ESLP konštatoval, že princíp právnej istoty nastolený právoplatným rozhodnutím nemôže byť narušený formou maskovaného odvolania z dôvodu iného právneho názoru na vec (s poukazom aj na ďalšie rozhodnutia ESLP vo veci *CORNIF proti Rumunsku* č. 42872/02, *Giuran proti Rumunsku* č. 24360/04, § 28 – § 32). V tomto smere je toho názoru, že sa konajúci súd v dovolacom konaní v jeho veci odmietol stotožniť s právnym posúdením veci zo strany nižších súdov, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Jeho druhou zásadnou námietkou je tvrdenie, že dovolací súd konal *ultra vires*, keď nerešpektoval princíp viazanosti súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a rozsudok krajského súdu zrušil z dôvodu, ktorý dovolateľkou namietaný nebol. Uvedeným konaním bez zákonného podkladu malo dôjsť k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania, zásady kontradiktórnosti konania, ako aj porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Jeho treťou námietkou je tvrdenie, že najvyšší súd sa vôbec nevysporiadal so skutkovou a s právnou argumentáciou sťažovateľa uvedenou v jeho vyjadrení k dovolaniu zo 14. júla 2017, v ktorom poukazoval na prejudicialitu, argumentoval zásadou „*favour contractus*“ s poukazom na označené rozhodnutia ústavného súdu, preukázanou príčinnou súvislosťou s poukazom na označené rozhodnutia najvyššieho súdu a s poukazom na princípy PETL, ako aj s poukazom na závery uvedené v katastrálnom bulletine č. 1/2018. V uvedenom vidí

arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovateľ zásah do jeho práv hmotnej povahy odôvodňuje tým, že neakceptovateľným postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní a arbitrárnosťou napadnutého uznesenia bolo zasiahnuté do jeho už nastolenej právnej istoty a jeho majetkového postavenia z dôvodov, ktoré sú v právnom štáte neakceptovateľné.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 608/2021-15 zo 16. decembra 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

7. Následne ústavný súd 22. decembra 2021 vyzval najvyšší súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. V ten istý deň zároveň upovedomil zúčastnenú osobu ÚGKaK SR o práve vyjadriť sa k prijatej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

8. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení uviedol, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu.

9. K veci sa vyjadril aj predseda senátu 7C, ktorý uviedol, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú. Pokiaľ ide o efektivitu a plynulosť konania, poukázal na to, že nadmerná zaťaženosť sudcov najvyššieho súdu je ústavnému súdu už notoricky známa a vo zvyšku v celom rozsahu odkázal na písomné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré nepovažuje za arbitrárne.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Zúčastnená osoba ÚGKaK SR vo svojom vyjadrení poskytla genézu sporu, skutkovú a právnu analýzu veci sťažovateľa, z čoho vyvodila vecnú správnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. V súvislosti s namietaným konaním najvyššieho súdu *ultra vires* poukázala na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý identifikoval arbitrárnosť spočívajúcu v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s včas namietanou argumentáciou zúčastnenej osoby týkajúcou sa absolútnej neplatnosti zmluvy, a tým aj nedostatku príčinnej súvislosti medzi údajnou škodu a nesprávnym úradným postupom príslušnej Správy katastra. Na základe uvedeného zúčastnená osoba navrhla ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ replikou doručenou 25. februára 2022 reagoval na vyjadrenie najvyššieho súdu, ako aj zúčastnenej osoby ÚGKaK SR, v ktorej len zopakoval svoje argumenty uvedené v sťažnosti. Vyzdvihol, že najvyšší súd a rovnako aj zúčastnená osoba ÚGKaK SR vo svojich vyjadreniach nepopreli, že obsahom dovolania nebol nikdy dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, ale len údajné nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP, čo znemožňovalo najvyššiemu súdu zrušiť rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu jeho údajnej arbitrárnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Zároveň sa rozsiahlo argumentačne vyjadril aj k otázke posudzovania neplatnosti/imperfekcie zmluvy, ktorá mala údaje zakladať dôvod arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že dovolateľka (ÚGKaK SR) v jeho odôvodnení nedostala odpoveď na relevantnú argumentáciu, že neplatnú zmluvu nemožno konvalidovať dodatkami k nej.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil právoplatný rozsudok odvolacieho súdu procesne neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva vlastniť majetok a do práva na pokojné užívanie majetku, na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, do jeho práva na rovnosť účastníkov v konaní a do nastolenej právnej istoty sťažovateľa po vyše 4 a pol rokoch, v čom sťažovateľ vidí aj porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

IV.1. K namietaným právam procesnej povahy (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru)

14. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

15. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

16. V nadväznosti na sťažovateľove uplatnené ťažiskové námietky ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

17. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

18. Právoplatnosť v civilnom procese značí predovšetkým nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy medzi účastníkmi, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu judikovaných právnych vzťahov, t. j. vzťahov aprobovaných súdnou mocou. Do účinkov právoplatnosti možno zasiahnuť len v prípadoch presne ustanovených zákonom a len z dôvodov, ktoré sú významnejšie než je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí (porov. nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 43/95 z 10. septembra 1996).

19. Zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Pre rozhodnutie ústavného súdu bolo podstatné, či pochybenie všeobecného súdu, ktoré sa mu vyčíta, je natoľko intenzívne, že ho možno vyhodnotiť ako fundamentálne, prípadne ako pochybenie, ktoré je v príkrom rozpore s ústavnými princípmi.

20. Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné citovať pre posúdenie veci relevantné ustanovenia právneho predpisu.

21. Podľa čl. 11 ods. 1 CSP úkony strán sporu sa posudzujú s prihliadnutím na ich obsah. Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

22. V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľa je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v rámci ktorého dovolací súd, posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), vyvodí jeho prípustnosť aj podľa § 420 písm. f) CSP a z tohto dôvodu následne zruší napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, hoci dovolateľ v dovolaní uplatnil dôvody prípustnosti dovolania len podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

23. Ústavný súd už uviedol (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010), že rešpektuje kompetenciu najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom posudzovať otázku prípustnosti podaného dovolania a vychádza z právneho názoru, podľa ktorého je v prvom rade vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto je prijateľná z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu. Uvedené východiská sa pochopiteľne vzťahujú nielen na prípustnosť, ale aj celkovú aplikáciu noriem o dovolaní.

24. Podľa § 440 CSP dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. *Civilný sporový poriadok*. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1417 – 1422).

25. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

26. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Súčasná právna úprava však už umožňuje súdu *ex offico* prihliadať len na tie vady zmätočnosti, ktoré sú zároveň nedostatkom procesných podmienok konania, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a) – d) CSP]. Na tie vady, ktoré zákon za vady zmätočnosti sám označuje [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP], však už dovolací súd nemôže prihliadať *ex offico*.

27. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd preskúmal dovolanie ÚGKaK SR a zistil, že dovolateľ v ňom výslovne uviedol, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podáva podľa § 421 CSP. Následne z ďalšieho obsahu dovolania vyplýva, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ vymedzil s uvedením nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, argumentáciou, v čom považuje právne posúdenie veci za nesprávne a s poukázaním na podľa názoru dovolateľa relevantné rozhodnutia najvyššieho súdu.

28. Zo žiadnej časti dovolania nevyplýva, že by v ňom dovolateľ uplatnil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a rovnako sa v dovolaní nenachádza ani zmienka o dovolacom dôvode založenom na predmetnej vade zmätočnosti (*a contrario* § 431 ods. 1 a 2 CSP).

29. Po preskúmaní obsahu kópie dovolania ÚGKaK SR (ktoré paradoxne nie je obsahom predloženého zberného spisu najvyššieho súdu, pozn.) ako prílohy samotnej ústavnej sťažnosti možno konštatovať, že toto podanie je určité, úplné a zrozumiteľné a je z neho bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, na akých dôvodoch prípustnosti dovolania a dôvodoch dovolania bolo založené.

30. Pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá jeho obsahu, vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, použitým výrazovým prostriedkom a jeho celkovému zmyslu. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. *Civilný sporový poriadok*. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 440 – 446).

31. Na základe zistených skutočností tak možno prijať záver, že pokiaľ dovolací súd vyvodil prípustnosť dovolania aj podľa § 420 písm. f) CSP napriek tomu, že dovolateľ v dovolaní explicitne uplatnil dôvody prípustnosti dovolania len podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, konal v rozpore s § 440 CSP a napokon aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy.

32. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že je procesným excesom a z ústavnoprávneho hľadiska neželateľným stavom, keď dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu, ktorý dovolateľ neuplatnil. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu bez naplnenia zákonných predpokladov pre takéto rozhodnutie vykazuje znaky svojvoľného rozhodnutia, ktoré je v rozpore s princípom právnej istoty. Najvyšší súd tým konal v rozpore s ústavným imperatívom konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), čím zároveň zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (napr. II. ÚS 277/2021, II. ÚS 291/2021).

33. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

34. Požiadavka „rovnosti zbraní“ vyplývajúca z čl. 6 ods. 1 dohovoru je len iným označením základného ústavného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (II. ÚS 414/2015).

35. Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku už uvedeného postupu najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania (podľa § 420 CSP) zároveň došlo aj k neprípustnému zvýhodneniu dovolateľa (spočívajúcemu v judikovaní dovolateľom neuplatneného dôvodu prípustnosti dovolania) na úkor sťažovateľa, teda porušeniu princípu „rovnosti zbraní“. Ústavný súd preto dospel k záveru aj o porušení základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku nálezu).

36. Pokiaľ sťažovateľ vyslovil právny názor, že dovolanie ako mimoriadny prostriedok predstavuje v zmysle ním uvedenej judikatúry ESLP neprípustný zásah do už nastolenej právnej istoty (pozri bod 6 tohto nálezu), ústavný súd konštatuje, že tieto citácie z označených rozhodnutí ESLP sú vytrhnuté z kontextu a neaplikovateľné na právnu úpravu dovolania tak, ako je vymedzená v právnom poriadku Slovenskej republiky. Vo veci Sutyaznik proti Rusku č. 8269/02 ESLP v podstatnom konštatoval, že mimoriadny opravný prostriedok umožňoval jeho podanie bez uvedenia časového limitu, bez vymedzenia okruhu prípustných dôvodov a osobami, ktoré neboli účastníkmi konania (pozri bod 20 Sutyaznik proti Rusku, č. 8269/02). Pokiaľ ide o ostatné rozhodnutia ESLP (CORNIF proti Rumunsku č. 42872/02, Giuran proti Rumunsku č. 24360/04), tie sa týkali prípadov, v ktorých generálny prokurátor príslušnej krajiny podal tzv. mimoriadne dovolanie. Pokiaľ ide o zásahy do právnej istoty účastníka konania na základe mimoriadneho dovolania v právnom poriadku Slovenskej republiky podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, ústavný súd pozná a rešpektuje judikatúru ESLP v tomto smere (napr. DRAFT-OVA a. s. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 72493/10), avšak táto sa týka výlučne len inštitútu mimoriadneho dovolania. Ústavný súd preto považoval túto argumentáciu sťažovateľa za nekorektnú, zavádzajúcu a v konečnom dôsledku neaplikovateľnú na prípad sťažovateľa.

IV.2. K namietaným právam majetkovej povahy (podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu)

37. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd, vychádzajúc z už vysloveného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, dospel

k záveru, že napadnutým uznesením zároveň došlo k zásahu aj do týchto práv sťažovateľa (bod 1 výroku). Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu vydaním napadnutého uznesenia zasiahol do už nastolenej právnej istoty sťažovateľa (rozsudkom odvolacieho súdu), a tým aj do jeho majetkového postavenia v spore (o náhradu škody) spôsobom, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný.

IV.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

38. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal aj vyslovenia porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na pojednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré odôvodnil tým, že najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodoval vyše štyri a pol roka. Ústavný súd, vychádzajúc z kasačného výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, konštatuje, že v čase doručenia tejto sťažnosti spor bol nanovo otvorený, čím došlo k obnoveniu právnej neistoty sťažovateľa. Uvedené v kontexte zjavne neprimeranej doby rozhodovania najvyššieho súdu o podanom dovolaní (približne tri pol roka) vedie ústavný súd k záveru, že postupom najvyššieho súdu došlo k neprípustnému zásahu do jej označených práv podľa čl. 48 ods. 2 a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku). Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že v dôsledku účinkov tohto nálezu bude opätovne nastolená právna istota sťažovateľa právoplatným rozsudkom odvolacieho súdu, ktorá však po vrátení veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie nevyklučuje, že môže byť opätovne prelomená na základe rozhodnutia o dovolaní.

39. Ústavný súd, vychádzajúc z porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (bod 3 výroku nálezu).

40. Ústavný súd už len v tejto súvislosti dodáva, že po vrátení veci na ďalšie konanie je najvyšší súd povinný riadne vyhodnotiť namietané nesprávne právne posúdenie veci tak, ako ho vymedzil dovolateľ v dovolaní, a posúdiť právnu otázku, vychádzajúc z podaného dovolania.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

41. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

42. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 209 564,80 eur z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti, poukazujúc na stres a utrpenú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky dovolacieho konania, ako aj z narušenia právnej istoty sťažovateľa po neprimeranej dobe, ktorá pretrváva.

43. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

44. Vychádzajúc z doterajšej dĺžky dovolacieho konania (vec bola predložená dovolaciemu súdu (januára 2018, pozn.), berúc do úvahy charakter predmetu konania, skutkovú a právnu zložitost' veci, jeho význam pre sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

46. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur. Za úkon vyjadrenie právneho zástupcu k stanovisku najvyššieho súdu doručené 25. februára 2022 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa.

47. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 384,08 eur (bod 5 výroku nálezu).

48. Priznanú náhradu trov konania je ústavný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

49. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu